

**Najważniejsze wydarzenia z historii
Cesarsko-Królewskiego Gimnazjum
i Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Jasle**

- **1862 r.** zastąpiony dla miasta burmistrz Józef Koralewski poddaje Radzie Miejskiej myśl założenia Gimnazjum.

- **22 VII 1868 r.** zatwierdzenie statutu przez Radę Szkolną Krajową powołuje do istnienia **Niższe Gimnazjum w Jasle**. Jasto stało się więc pierwszym miastem Galicji między Samborem, Tarnowem i Nowym Sączem posiadającym własne publiczne gimnazjum.

- **lata 1868 – 1914**, gimnazjum jasielskie przechodziło wiele reform, ale może poszczycić się również w tym okresie sporą liczbą dyrektorów i profesorów, którzy rozbudzali w uczniach szlachetne idee i gorącą miłość do kraju ojczystego. Dostarczali młodzieży odpowiedniego zasobu wiedzy oraz wnieśli swój wkład w rozwój badań naukowych i rozwój życia kulturalnego regionu. Dużą pomoc w nauczaniu stanowiły zbiory naukowe zgromadzone w bibliotekach profesorskiej i uczniowskiej, liczne eksponaty na naukę geografii, historii, matematyki, śpiewu i rysunku oraz dobrze wyposażone w pomoce naukowe gabinety fizyczny i przyrodniczy. Do Gimnazjum uczęszczała młodzież pochodząca głównie z rodzin chłopskich (m.in. Stanisław Pigoń z Komborni), następnie urzędniczych (m.in. Hugo Steinhaus, **Eugeniusz Romer**), dalej kupieckich i mieszczańskich (m.in. **Stanisław Pawłowski** z Dębowca). W 1882 r. uroczystie otwarto nowy gmach Gimnazjum przy ulicy Czackiego a rok później ukończono budowę kaplicy gimnazjalnej. W szkole wiele uwagi poświęcano zarówno procesowi nauczania jak i pracy wychowawczej. Wbrew zabiorcy dążenia i myśli młodzieży były uczuciami płomiennego patriotyzmu, a dowodem takiej postawy była praca w tajnych kółkach „Związek Żuawów” oraz udział w tajnych organizacjach jak „Orzeł Biały” i „Liga Narodowa”.

- **lata 1914 – 1918**, to czas I wojny światowej, rozpad monarchii austro-węgierskiej oraz powstanie niepodległej Polski. Po wybuchu I wojny światowej i wkroczeniu do Jasta wojsk rosyjskich nauka została przerwana, a budynek zajęty oddziały wojskowe, które w znacznym stopniu zdewastowały pracownie przedmiotowe. W czasie trwania I wojny światowej służbę wojskową pełniło 262 uczniów, 16 profesorów i dwóch woźnych tutejszego gimnazjum. Również w wojnie polsko-bolszewickiej brało udział ok. 300 ochotników i dwóch profesorów. Szczególnym miejscem pamięci o tych wydarzeniach stała się Firlejówka, wieś położona ok. 45 km na wschód od Lwowa, gdzie bohaterską śmiercią zginął prof. Roman Saphier i 8 uczniów jasielskiego gimnazjum.

- lata 1918 – 1939, okres II Rzeczypospolitej to czas nowej ery w dziejach polskiego szkolnictwa. W 1919 r. Rada Ministrów nadaje szkole nazwę Państwowego Gimnazjum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Jasle, zapoczątkowuje okres kolejnych reform szkolnych okresu międzywojennego. W 1932 roku szkoły średnie ogólnokształcące podzielone zostały na 4 – letnie gimnazja (kończące się tzw. matą maturą) i 2 –letnie licea (kończące się egzaminem dojrzałości). Od 1935 r. szkoła przyjęła nazwę Państwowe Gimnazjum i Liceum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Jasle. Liceum realizowało program zróżnicowany w zależności od przedmiotów kierunkowych i dający prawo wstępu na wyższe uczelnie jego absolwentom.

- lata 1939 – 1945, wybuch II wojny światowej w 1939 roku pogrząbał ambitne plany i nadzieje. Hitlerowcy rabowali i niszczyli dorobek pokoleń Jaslan, zgotowali śmierć, więzienia i obozy wielu mieszkańcom, dokonywali eksterminacji ludności żydowskiej. W odpowiedzi na represje narodził się ruch oporu. W Jasle i w regionie działały ugrupowania polskiego podziemia: Armia Krajowa, Gwardia Ludowa i Bataliony Chłopskie, podejmujące walkę z okupantem. Podejmowano również konspiracyjną pracę oświatową, okupacyjne egzaminy i matury to doświadczenie patriotycznego świadectwa, zaangażowania i determinacji wielu profesorów.

- lata 1945 – 1989, początkowo okres wielkiej odbudowy i ogromnej determinacji jaslan po doszczętnym zniszczeniu miasta przez Niemców. Odbudowa gmachu liceum była możliwa dzięki osobistemu zaangażowaniu dyrektora Jana Lisowskiego, miejscowego społeczeństwa i byłych uczniów. W 1962 roku został oddany do użytku nowy budynek. Tradycje i duch patriotyczny inspirowały również szczególne działania nauczycieli i uczniów w latach 80-tych. Wydarzenie sierpnia 1980 roku miały swój wpływ także w rejonie jasielskim i w naszej szkole. Mimo napięć i emocji charakterystycznych dla tych czasów, szkoła nieprzerwanie realizowała swoje podstawowe zadania w dziedzinie kształcenia i wychowania młodego pokolenia. Zorganizowano m.in. w 1985 r. sesję naukową w 45. rocznicę męczeńskiej śmierci prof. Stanisława Pawłowskiego.

- czasy współczesne po 1990 r. to kontynuacja kształcenia na wysokim poziomie i działalność naukowych kół pozalekcyjnych i organizacji szkolnych stwarzała i stwarza nadal możliwość pogłębienia wiedzy. Jednym z nich jest funkcjonujące od września 2007 r., Szkolne Koło Turystyczno-Krajoznawcze do powstania którego inspiracją była osoba prof. Stanisława Pawłowskiego – absolwenta naszej szkoły, jednego z ojców krajoznawstwa i PTG. W tym okresie 12 uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Jasle było uczestnikami finałów Olimpiady Geograficznej zdobywając 4 tytuły LAUREATA i 7 tytułów FINALISTY.